

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД
Д-р. № 3/К.З.З/96г.
Дата 01.02.1996г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

.....

№ 11-03-0007
София, 31.01.1996 г.
Пощ. код 1040, Телекс 2272
Телефакс 801148

За г-н Т. Марков
1. II. 1996г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТ А Н О В И Щ Е

По Конституционно дело N 2 от 1996 г.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение от 23 януари 1996 г. Конституционният съд е допуснал за разглеждане по същество искането на 54 народни представители от 37-то Народно събрание за обявяване противоконституционността на чл. 13, ал. 2 от Закона за местните данъци и такси /ЗМДТ/ /Обн., Изв., бр. 104 от 1951 г., попр., бр. 10 от 1952 г., изм. и доп., Изв., бр. 12 и 104 от 1954 г., бр. 91 от 1957 г., бр. 13 от 1958 г., бр. 57 и 89 от 1959 г., бр. 21 и 91 от 1960 г., ДВ, бр. 85 от 1963 г., бр. 1 и 52 от 1965 г., бр. 53 от 1973 г., бр. 87 от 1974 г., бр. 21 от 1975 г., бр. 102 от 1977 г., бр. 88 от 1978 г., бр. 36 от 1979 г., бр. 99 от 1981 г., бр. 55 от 1984 г., бр. 73 от 1987 г., бр. 33 и 97 от 1988 г., бр. 21 от 1990 г., попр., бр. 23 от 1990 г., изм., бр. 30 от 1990 г., бр. 82 от 1991 г., бр. 59 от 1993 г., бр. 40 и 87 от 1995 г./ и е конституирав министъра на финансите

като заинтересована страна по делото с възможност да изрази становище по него.

Основните аргументи в искането са основани на твърдението, че данъчните облекчения и утежнения могат да се установяват само със закон съгласно чл. 60, ал. 2 и това е компетентност на Народното събрание съгласно чл. 84, т. 1 и 3 от Конституцията на Република България. Народните представители твърдят, че със създадената от чл. 13, ал. 2 на ЗМДТ възможност Министерският съвет да определя норми за оценка на имотите, въз основа на които се определя данъка върху сградите, всъщност с подзаконов акт се определя размера на този данък. В подкрепа на това твърдение се посочва ПМС N 254 от 1995 г. за одобряване на норми за данъчна оценка на недвижимите имоти, с което според тях *de facto* се променя данъкът върху сградите.

Във връзка с аргументите на искането на групата народни представители и определението на Конституционния съд от 23 януари 1996 г. изразяваме следното становище:

1. Конституционни съд е допуснал искането за обявяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 13, ал. 2 от ЗМДТ, като е приел, че тя не може да се счита за отменена по силата на прякото действие на Конституцията съгласно § 3, ал. 1 от преходните и заключителните ѝ разпоредби. При това той се е позовал на вече утвърдената принципна практика да приема за разглеждане подобен вид искания.

От това твърдение може да бъде направен извод, че самият Конституционен съд *ab initio* е постановил, че щом разпоредбата на чл. 13, ал. 2 от ЗМДТ не може да се счита за отменена по

силата на § 3, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредби във връзка с чл. 5, ал. 2 от Конституцията, то тази норма не противоречи на основния закон на Република България, респ. не е противоконституционна. Така основният предмет на спора в определението на съда е изведен като безспорно обстоятелство.

2. В § 3, ал. 2 от преходните и заключителни разпоредби на Конституцията се изисква Народното събрание в едногодишен срок от влизането ѝ в сила да отмени онези разпоредби на заварените закони, които не могат да се считат за отменени по силата на непосредственото действие на чл. 5, ал. 2 на Конституцията.

Законът за местните данъци и такси е приет през 1951 г., изменян е многократно до 1990 г. и четири пъти след приемането и влизането в сила на Конституцията от 1991 г. /ДВ, бр. 82 от 1991 г., бр. 59 от 1993 г., бр. 40 и 87 от 1995 г./. При нито едно от тези изменения за периода 1991 г. - 1995 г. Народното събрание не е приемало, че е необходимо отменяне на нормата на чл. 13, ал. 2 от ЗМДТ. Нещо повече, в първото изменение на ЗМДТ със Закон за изменение и допълнение на ЗМДТ от 1991 г. /Обн. ДВ, бр. 82 от 4.10.1991 г./ с § 7 разпоредбата на чл. 13 по отношение на ал. 1 е изменена, а не е изменена или отменена атакуваната разпоредба на ал. 2. Това изменение е в рамките на едногодишния срок и при условията на ал. 2 на § 3 от преходните и заключителни разпоредби на Конституцията. В искането на народните представители до Конституционния съд не се оспорват разпоредби на този закон за изменение и допълнение на ЗМДТ, следователно може да се приеме за безспорно, че това изменение се счита за конституционносъобразно.

Въз основа на изложеното считаме, че Народното събрание до настоящия момент не само, че не е преразглеждало от позиция на конституционносъобразност разпоредбата на чл. 13, ал. 2 от ЗМДТ, а и по своеобразен начин е потвърдило нейната редакция от 1951 г. с изменението от м. октомври 1991 г. само на ал. 1 на същия член.

3. Разпоредбата на чл. 13, ал. 2 от ЗМДТ, макар и заварена към 1991 г., съответства на чл. 60, ал. 1 от Конституцията. Според този член на Конституцията гражданите са длъжни да плащат данъци, установени със закон, съобразно техните доходи и имущество. От систематичното място на разпоредбата в глава II на Конституцията може да се направи извод, че нейният основен смисъл е да закрепи конституционното задължение на гражданите на Република България да плащат данъци. Принципът на законоустановеност на данъците и на техния размер следва да се тълкува въз основа на чл. 84, т. 3 във връзка с чл. 60, ал. 1 и чл. 84, т. 1 от Конституцията. В чл. 60, ал. 1 имплицитно се съдържат и два критерия, въз основа на които се определят данъците - според доходите /относно данък върху общия доход/ и според притежаваното имущество /относно имуществените данъци/. Вторият критерий е релевантен и при определяне на данъка върху сградите и на неговия размер.

Във връзка с тези конституционни принципи е съответната регламентация в ЗМДТ. В чл. 1, б. "а" на закона е определен самият данък, а в чл. 9 - неговият размер, който се определя като съотношение към оценката на сградите, застроените и незастроените места и парцели. В съответствие с тези основни принципи е и приетото в чл. 13, ал. 2 на ЗМДТ правило - при

прилагането на определения от Народното събрание размер /в процент/ на данъка върху сградите съответното имущество на данъчно задължените лица да се оценява по единни норми, одобрени от Министерския съвет /а не по пазарна оценка/, съобразно които да се плащат данъците.

Конституцията не съдържа разпоредби а и в нормите на чл. 84, т. 1 и 3, на които се позовават народните представители, не е предвидено, че нормите за оценка на имуществото, въз основа на които да се приложи установения от Народното събрание в закон размер на данъка, също следва да се определят от него. По тази причина считаме, че с разпоредбата на чл. 13, ал. 2 от ЗМДТ, в която е регламентирано за оценка на имуществото да се прилагат единни норми, одобрени от Министерския съвет по предложение на министъра на финансите, а не е възприет подходът за пазарната оценка на това имущество, не се накърняват визираните в искането конституционни разпоредби на чл. 84, т. 1 и 3.

4. Твърдението, че като с чл. 13, ал. 2 на ЗМДТ се предоставя на Министерския съвет правомощието да определя нормите, необходими за прилагането на законоустановения размер на имуществените данъци, е налице нарушение на разпоредбата на чл. 60, ал. 2 от Конституцията, е неаргументирано. Тази разпоредба предвижда, че данъчни облекчения и утежнения могат да се установяват само със закон. Постава се въпрос за тълкуването на понятията “облекчения” и “утежнения”. В доктрината те се схващат като свързани с изменението на размера на данъка в една от двете посоки, с включване или изключване на нови категории лица или имущества

за целите на данъчното облагане. В настоящата хипотеза такива изменения не се правят. Дори да се приеме, че измененията на нормите за оценка на имотите, съобразно които се прилага определеният в чл. 9 на ЗМДТ размер на данъка, фактически водят до неговото увеличение, то Министерският съвет осъществява това си правомощие по силата на законова разпоредба. Следователно не се накърнява конституционният принцип данъчните облекчения и утежнения да са установени в закон и в случая това е законовата норма на чл. 13, ал. 2 от ЗМДТ. При определянето на данъци Народното събрание по принцип използва подхода в закон те да бъдат определени по вид и по размер, а правно допустимо е да се делегира компетентност на висшия орган на изпълнителната власт - Министерския съвет, да определи нормите във връзка с тяхното прилагане. Цялата норма на чл. 13 от ЗМДТ има такъв характер.

С оглед изложените съображения становището ни е, че искането за обявяване на противоконституционност на чл. 13, ал. 2 от ЗМДТ следва да бъде отхвърлено.

Дори Конституционният съд да приеме, че разпоредбата на чл. 13, ал. 2 от ЗМДТ, която съгласно определението му от 23 януари 1996 г. не може да се счита за отменена по силата на прякото действие на основния закон съгласно § 3, ал. 1 от преходните и заключителни разпоредби на Конституцията, е противоконституционна, становището ни е, че от момента на обявяването ѝ за такава Министерският съвет няма да може, позовавайки се на цитираната разпоредба, да одобрява със свой акт норми за данъчна оценка. Приетите обаче от правителството на основание чл. 13, ал. 2 от ЗМДТ подзаконови

нормативни актове от 1952 г. до сега запазват действието си до приемане на законова регламентация.

МИНИСТЪР:

